

การสร้างสรรคศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์

THE CREATION OF MIXED MEDIA ART WORK WITH MOTIFS OF HAND-WOVEN TEXTILE OF PHETCHABUN PROVINCE

ขวัญจิรา เจียนสกุล

Kwanjira Jieansakul

สาขาวิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Fine Arts Department Faculty of Humanities and Social Sciences. Phetchabun Rajabhat University

E-mail: kwanjira.jie@pcru.ac.th

(Received : January 4, 2023 Revised : March 1, 2023 Accepted : April 25, 2023)

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1.เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ประเภท รูปแบบ ตลอดจนกระบวนการผลิตผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2.เพื่อศึกษาการสร้างรูปแบบ เทคนิค วิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 3.เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสมโดยใช้แรงบันดาลใจจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ สู่การศึกษาและพัฒนาแนวทางการสร้างสรรค์นำเสนอผ่านผลงานศิลปะสื่อประสมของผู้วิจัย โดยการนำผ้าทอมาสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ทางศิลปะด้วยเทคนิคการปักผ้าผสมผสานกับสื่อวัสดุต่างๆ โดยได้ศึกษาข้อมูลประวัติผ้าทอของจังหวัดเพชรบูรณ์ และการรวบรวมภาพถ่ายจากสถานที่จริงในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกมาเป็นภาพร่างก่อนนำไปสร้างสรรค์เป็นผลงานจริง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาผ้าขาวม้าทอมือ และซิ่นหัวแดงตีนก่าน ผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ประจำอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะสื่อประสม 2 มิติ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 เซนติเมตร จำนวนทั้งหมด 4 ชิ้น โดยได้นำเสนอความสวยงามของลวดลายผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ผ่านรูปทรงที่ลดตัดทอนของธรรมชาติเพื่อถ่ายทอดถึงความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ และสรุปผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์ผลงานตามหลักการทางทฤษฎีสี และองค์ประกอบศิลป์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสมเผยแพร่ต่อนักศึกษา และผู้ที่สนใจทางด้านศิลปกรรมต่อไป

คำสำคัญ : การสร้างสรรค์, ศิลปะสื่อประสม, ผ้าทอจังหวัดเพชรบูรณ์

ABSTRACT

The creation of mixed media art works from the graphics of woven fabric of Phetchabun Province has the objectives as follows: 1) to study on the history, origin, types, forms and production processes of the woven fabric of Phetchabun Province; 2) to study on the creation of forms, the techniques and methods to create the mixed media art work from graphics of woven fabric of Phetchabun Province; and 3) to create mixed media art works with inspiration from graphics of woven fabric of Phetchabun Province to the study on and the development of ways to create the art works, which are presented through the mixed media art works by the researcher by using woven fabric to created new art perspectives with embroidery technique mixed with different materials. Data on the history and origin of woven fabric of Phetchabun Province, together with photos from Lom Sak District, Phetchabun Province, are collected, analyzed and synthesized to be sketches which are used for creation of the actual works. The researcher uses the hand woven loincloth and Sin Hua Daeng Tin Kan (wrap-around skirt) which are unique fabric of Lom Sak District, Phetchabun Province, Ro creating 2D mixed media art works with the diameter of 30 meters, for 4 pieces in total, which present the beautiful graphics of the fabric which are minimal forms of the nature in order to reflect the fertility of Phetchabun Province. In addition, the works are analyzed by the principles of color theory and compositions of art in order to create bodies of knowledge of the creation of mixed media art works to be disseminated to students and people interested in arts.

Keywords : Creation, Mixed Media Art, Hand-woven Textile of Phetchabun Province

บทนำ

ผ้าทอเพชรบูรณ์มีหลายชนิดตามการใช้งาน มีทั้งผ้ามัดหมี่ ผ้าขิด และผ้าพื้น ทอจากฝ้ายและใยสังเคราะห์ ซึ่งผ้าทอเพชรบูรณ์แบ่งตามเขตภูมิศาสตร์วัฒนธรรมโดยจะแบ่งเป็นสองเขต คือ ผ้าทอในเขตอำเภอตอนบน ได้แก่ อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก และอำเภอเมือง กับผ้าทอในเขตอำเภอตอนล่าง ได้แก่ อำเภอหนองไผ่ อำเภอวิเชียรบุรี อำเภอวังโป่ง และอำเภอศรีเทพ ผ้าทอในแต่ละเขตมีลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นสวยงาม ผ้าที่ทอในเขตอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก มีลักษณะเด่นที่สี และเทคนิคการทำลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ คือ วัตถุประสงค์จะใช้ฝ้าย และไหมที่ผลิตในครัวเรือน สีที่ใช้ย้อมใช้สีธรรมชาติซึ่งจะใช้สีที่นุ่มนวล มีสีคราม สีน้ำตาล เป็นต้น เทคนิคการลงลาย จะใช้การมัดหมี่ และใช้ด้ายต่างสี ส่วนในเขตอำเภอตอนล่าง มีลักษณะคล้ายกับสิ่งทอในภาคอีสาน จะมีหลากสี และโครงสร้างของผ้าที่ใช้เป็นผ้าถุง (ดูเอเชีย ข้อมูลการท่องเที่ยว ผ้าทอพื้นเมือง : 2550 : ออนไลน์)

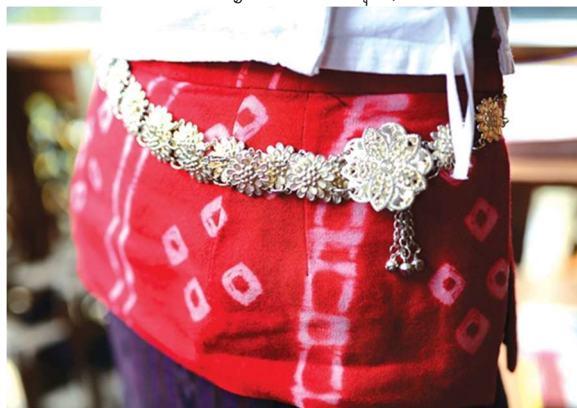
ในจังหวัดเพชรบูรณ์มีประเภทของผ้าทอหลากหลายรูปแบบที่น่าสนใจ มีลวดลายที่เป็นภูมิปัญญาชาวพื้นเมือง และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการทอลายขิด ใช้ทอผ้าขาวม้า และผ้าซิ่นทำให้เกิดลวดลาย โดยวิธีทอด้วยเส้นด้ายต่างสีกัน หรือจะใช้การทอมัดหมี่ การทอยกดอก ที่ทำให้เกิดลวดลายในตัวให้เส้นด้ายสานกันเป็นลวดลายตามที่ต้องการ (ดูเอเชีย ข้อมูลการท่องเที่ยว ผ้าทอพื้นเมือง : 2550 : ออนไลน์)

จากการศึกษาประเภทของผ้าทอ และประวัติความเป็นมาที่เก่าแก่ของผ้าทอในจังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในลวดลายผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ มีความเฉพาะตัว จึงเลือกนำผ้าขาวม้า และซิ่นหัวแดงตีนก่านมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะสื่อผสม โดยผ้าขาวม้านั้นจะมีทั้งชนิดทอจากฝ้ายและไหม ผ้าฝ้ายจะใช้ด้ายสองสี ลวดลายเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจตุรัส และสี่เหลี่ยมผืนผ้า ส่วนใหญ่จะใช้เป็นผ้าพาดบ่าหรือผ้าพันเอว ซึ่งผ้าขาวม้าจะมีสีเส้นและลวดลายให้เลือกใช้ได้อย่างสร้างสรรค์หลากหลายรูปแบบ เหมาะแก่การนำมาสร้างสรรค์ผลงาน และซิ่นหัวแดงตีนก่าน หรือซิ่นหมี่คั้นน้อย ถือเป็นมรดกภูมิปัญญาของชาวไทหล่ม (อำเภอหล่มสัก และอำเภอหล่มเก่า) จะมีกรรมวิธีในการผลิตที่งดงามในการกำหนดลวดลายในส่วนต่างๆ ของซิ่น ซึ่งจะมีองค์ประกอบ 3 ส่วนหลัก ได้แก่ หัวซิ่น ตัวซิ่น และตีนซิ่น เมื่อทอเสร็จแล้วจะนำแต่ละส่วนมาเย็บติดกันก่อนสวมใส่ (กรมการพัฒนาชุมชน จังหวัดเพชรบูรณ์ : 2562 :11-12)

ภาพที่ 1 ผ้าขาวม้า

ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

ภาพที่ 2 หัวซิ่นสีแดง ย้อมจากครั่งหรือฝาง มีทั้งขิดลาย และมัดหมี่
(หัวแดงตีนก่านสวมใส่สไตล์ไทหล่ม, 2562)

ที่มา : จากเว็บไซต์ <http://www.phetchabunpao.go.th/>

ภาพที่ 3 ตัวจีน ลายตั้งชั้นทางยีนสลับลวดลายที่เกิดจากการมัดหมี่ หรือ หมี่คั้นน้อย
(หัวแดงตีนก่านสวมใส่สไตล์ไทหล่ม,2562)

ที่มา : จากเว็บไซต์ <http://www.phetchabunpao.go.th/>

ภาพที่ 4 ตีนจีน ทอด้วยด้ายเส้นยีนมีสีตัดกับตัวจีน โดยทอเป็นลายขวาง เรียกว่า ตีนก่าน
ก่าน แปลว่า ทางขวาง ในภาษาลาว (หัวแดงตีนก่านสวมใส่สไตล์ไทหล่ม,2562)

ที่มา : จากเว็บไซต์ <http://www.biztosuccess.com/archives/42497>

จากความสนใจใฝ่แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน จากความงามของลวดลายผ้าทอมือ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและพัฒนาแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอลวดลายของผ้าทอมือผ่านการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบศิลปะสื่อประสม โดยการนำผ้าทอมือมาสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ทางศิลปะ ผสมผสานกับเทคนิคการปักผ้า ร่วมกับสื่อวัสดุต่างๆ สร้างองค์ความรู้ทางการสร้างสรรค์ผลงาน และยังเป็นการอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ประเภท และรูปแบบตลอดจนกระบวนการผลิตผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาการสร้างรูปแบบ เทคนิค วิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสมโดยใช้แรงบันดาลใจจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร
ข้อมูลจากเอกสารที่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผ้าทอในจังหวัดเพชรบูรณ์ หลักการจัดองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ และการปักผ้าด้วยมือ
2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ข้อมูลภาคสนามเป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ ศึกษา สังเกต และรวบรวมภาพถ่ายจากสถานที่จริงในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

เลือกผ้าทอมือที่จะใช้สร้างสรรค์ผลงาน มาวิเคราะห์ออกมาเป็นภาพร่างโดยการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างเรื่องราวในแต่ละชิ้นงาน ให้เหมาะสมกับผ้าแต่ละประเภท

4. การสร้างสรรค์ผลงาน

สร้างสรรค์ผลงาน ผลที่ได้ คือ ผลงานศิลปะสื่อประสม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 30 เซนติเมตร จำนวนทั้งหมด 4 ชิ้น

5. การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ทำการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ทั้ง 4 ชิ้น ตามหลักการทางทัศนศิลป์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสม ที่มีแรงบันดาลใจจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ เห็นคุณค่าของศิลปะที่สะท้อนเอกลักษณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์
2. กระบวนการในการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานศิลปะสื่อประสม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาทางด้านศิลปกรรม
3. ผลงานศิลปะสื่อประสมเผยแพร่ต่อนักศึกษา สามารถบูรณาการร่วมกับการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้ร่วมกันได้

ผลการวิจัย

1. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ประเภท และรูปแบบตลอดจนกระบวนการผลิตผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม ศึกษา และรวบรวมภาพถ่ายจากสถานที่จริง ณ ถนนคนเดินไท-หล่ม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นผ้าทอในเขตอำเภอตอนบนของจังหวัด ทำให้ได้เห็นกระบวนการผลิตผ้าทอพื้นบ้าน ที่ใช้เส้นด้ายจากไหม และฝ้ายที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นวัตถุดิบหลักในการทอผ้า โดยเน้นการใช้สีจากธรรมชาติ ในโทนสีอบอุ่นทอออกมาเป็นลายขวาง และพิพิธภัณฑ์หล่มสักดี อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ทราบประวัติข้อมูล รูปแบบของการนำผ้าทอมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวัน เกิดเป็นวัฒนธรรมการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของคนไทหล่ม ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ 5 ภาพการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง ณ ถนนคนเดินไท-หล่ม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

ภาพที่ 6 ภาพการเก็บข้อมูลจากสถานที่จริง ณ พิพิธภัณฑ์หล่มศักดิ์ อำเภอลหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลงานวิจัยในชุดนี้นำเสนอผลผลิตของผ้าทอมือ จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ผ้าขาวม้า และชิ้นหัวแดงตีนก่าน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นทางด้านผลผลิตของอำเภอลหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ก่อนการสร้างสรรค์ผลงานออกมาเป็นภาพร่างต้นแบบผู้วิจัยจะทำการเลือกผ้าทอมือทั้ง 2 ประเภท โดยวิเคราะห์จากผลผลิต และโทนสีที่จะสามารถนำมาสร้างสรรค์ และสื่อความหมายเกิดเป็นเรื่องราวภายในผลงานได้นำมาจัดองค์ประกอบศิลปะตามมุมมองของผู้วิจัยออกมาเป็นภาพร่างทั้ง 4 ชิ้น ดังตารางนี้

ตารางที่ 1 ภาพร่างผลงาน

ผ้าทอที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน	ภาพร่างชิ้นที่ 1
	
<p>ผ้าขาวม้าผืนนี้จะมีการคุมโทนสีโดยรวมของผ้าด้วยสีเขียว ตัดเส้นด้วยสีฟ้าและสีดำ ที่อยู่ในโทนสีเย็น ดูแล้วแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ เย็นสบาย</p>	<p>จากผ้าขาวม้าที่มีการคุมโทนสีของผ้าทั้งผืนด้วยสีเขียว ซึ่งเป็นสีในโทนเย็น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ออกมาเป็นภาพร่างที่เน้นรูปร่างรูปทรงของภูเขาที่มีความสลับซับซ้อนของจังหวัดเพชรบูรณ์ ร่วมกับรูปทรงในธรรมชาติอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความชุ่มชื้นและความอุดมสมบูรณ์</p>

ผ้าทอที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน	ภาพร่างชิ้นที่ 2
 <p>ผ้าขาวม้าผืนนี้จะมีการคุมโทนสีหลักของผ้าด้วยสีชมพู มีการเดินเส้นตัดด้วยสีดำและสีฟ้า ดูแล้วแสดงถึงความสดใส สดชื่น สนุกสนาน</p>	 <p>จากผ้าขาวม้าที่มีการคุมโทนสีของผ้าทั้งผืนด้วยสีชมพู ที่ดูสดใส สดชื่น ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ออกมาเป็นภาพร่างที่เน้นรูปทรงของดอกไม้เป็นองค์ประกอบหลัก ร่วมกับรูปทรงในธรรมชาติ โดยภาพร่างชิ้นนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสดใส สดชื่น</p>
ผ้าทอที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน	ภาพร่างชิ้นที่ 3
 <p>ผ้าหัวซิ่นผืนนี้เป็นผ้ามัดย้อมสีแดงสลายดอกย้อมรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดเล็กๆ คั่นเป็นห้องๆ แต่ละห้องจะมีดอกย้อม 5,7,9 ดอก โดยผ้าผืนนี้จะมีสีหลักคือสีแดง ที่ดูแล้วมีความสว่างสดใส ร้อนแรง</p>	 <p>จากผ้าหัวซิ่นที่มีการใช้สีแดงสดทั้งผืน และมีลวดลายของดอกย้อม ที่ดูมีความสว่างสดใส ร้อนแรง ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ออกมาเป็นภาพร่างที่เน้นรูปทรงของดอกไม้ โดยใช้ลวดลายของดอกย้อมมาทำเป็นเกสรของดอกไม้ ร่วมกับรูปทรงในธรรมชาติ โดยภาพร่างชิ้นนี้จะใช้สีคู่ตรงข้ามสีเขียวและสีแดง ที่แสดงให้เห็นถึงความตัดกันของสีกันในผลงาน</p>

ผ้าทอที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน	ภาพร่างชิ้นที่ 4
 <p>ผ้าตีนชิ้นเป็นส่วนล่างสุดของชิ้นทอเป็นลายตามแนวนอนหรือลายขวางขนาดเล็ก ใช้สีพื้นเป็นสีเข้มคุมโทนเพื่อให้กลมกลืนกับตัวชิ้น แล้วใช้สีอื่นๆ เช่น แดง ขาว เขียว วางคั่นสลับลายขวาง เพื่อให้ตีนชิ้นดูโดดเด่นสวยงาม เรียกว่า “ลายก่าน” ซึ่งคำว่า ก่าน ในภาษาท้องถิ่นหมายถึง ขวาง โดยได้มีการเลือกใช้ผ้า 2 ชิ้น ที่คุมโทนสีด้วยสีโทนเย็น ที่ดูแล้วแสดงถึงความสงบสบาย ในเวลากลางคืน</p>	 <p>จากตีนชิ้นที่มีการใช้สีเข้มเป็นการคุมโทน สลับกับลวดลายเส้นขวาง ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ออกมาเป็นภาพบรรยากาศโดยรวมในเวลากลางคืน โดยมีการใช้ลวดลายของผ้าใช้กับรูปทรงของบ้านที่เป็นองค์ประกอบหลัก ร่วมกับรูปทรงในธรรมชาติ โดยภาพร่างชิ้นนี้จะเน้นให้ลวดลายของผ้ามีความกลมกลืนกับบรรยากาศภายในภาพ</p>

3. กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงาน

1) ก่อนการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละชิ้นจะต้องทำการเลือกผ้าทอมือ จัดทำภาพร่าง และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะใช้ให้เรียบร้อยก่อนการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 7 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ก่อนการสร้างสรรค์ผลงาน
ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

2) เลือกนำผ้าสีพื้นที่ใช้เป็นพื้นหลัง (background) ของผลงาน โดยเลือกใช้สีตามภาพร่างที่กำหนดไว้ มาขึงลงบนสะดึงให้ตึง

ภาพที่ 8 การขึงผ้าบนสะดึง
ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

3) ทำการร่างแบบของรูปทรงที่จะใช้ ลงบนกระดาษตามขนาดที่ต้องการให้เหมาะสมกับขนาดจริงจากภาพร่าง และตัดแบบกระดาษที่ร่างไว้ทาบลงบนผ้าทอมือแล้วตัดออกมาเป็นชิ้นๆ เพื่อที่จะนำมาเย็บติดลงบนผ้าที่ขึงไว้กับสะดึง

ภาพที่ 9 การตัดผ้าตามแบบร่าง
ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

4) นำผ้าที่ตัดไว้มาจัดวางองค์ประกอบลงบนผ้าพื้นหลังที่ขึงไว้กับสะดึงที่เตรียมไว้ ตามแบบร่างที่กำหนดไว้ จากนั้นใช้ไหมเย็บติดให้เรียบร้อย

ภาพที่ 10 การเย็บผ้าลงบนสะดึง
ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

5) เพิ่มเติมรายละเอียดของภาพผลงาน โดยการนำลูกปัดขนาดต่างๆ เลื่อมสี และไหมปักผ้ามาตกแต่งให้เกิดรายละเอียดตามภาพร่างให้สมบูรณ์

ภาพที่ 11 การตกแต่งด้วยลูกปัด และไหมปักผ้า
ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

6) ขั้นตอนสุดท้ายเก็บรายละเอียดในส่วนต่างๆ ของภาพที่เพิ่มเติมจากภาพร่างอีกครั้งจนเสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ 12 ภาพผลงานที่เสร็จสมบูรณ์
ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

ผลงานสร้างสรรค์ หมายเลข 01

ภาพที่ 13 “การสร้างสรรคศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ หมายเลข 01”

ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 เซนติเมตร

ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

ผลงานสร้างสรรค์ หมายเลข 01 ผลงานชิ้นนี้แสดงภาพของความอุดมสมบูรณ์ ความชุ่มชื้นของทิวทัศน์ภูเขาที่สลับซับซ้อนกันของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยในภาพมีการใช้สีเขียวเป็นหลักที่ได้จากการเลือกใช้ผ้าขาวม้าทอมือเป็นลวดลายหลักภายในภาพ สร้างสรรค์ออกมาเป็นรูปทรงของภูเขา เพื่อสื่อถึงความเขียวขจี ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งให้ความรู้สึกที่เย็นสบาย ดูชุ่มชื้น โดยได้มีการใช้ผ้าสีดำ, ผ้าแก้วสีดำ และสีเขียว, ผ้าถุงน่องสีเหลืองและสีเขียว เพื่อสร้างเป็นหมอก และเป็นการผลัดกระยะของภูเขาที่ซับซ้อนกันให้มีมิติมากขึ้น โหมปักผ้าสีดำและสีส้มที่ปักเดินเส้นเป็นการเน้นให้รูปทรงภูเขามีความชัดเจนมากขึ้น และมีการเพิ่มรายละเอียดของเส้นด้วยไหมสีต่างๆ และใช้ลูกปัดในรูปทรงสี่ และขนาดต่างๆ เพื่อสร้างรายละเอียดของพื้นผิว (Texture) ในจุดต่างๆ ให้มีความแตกต่างและน่าสนใจมากขึ้น

ผลงานสร้างสรรค์ หมายเลข 02

ภาพที่ 14 “การสร้างสรรคศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ หมายเลข 02”

ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 เซนติเมตร

ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

ผลงานสร้างสรรค์ หมายเลข 02 ผลงานชิ้นนี้แสดงภาพของความสดใส ร่าเริง โดยในภาพมีการใช้สีชมพูเป็นหลักที่ได้จากผ้าขาวม้าทอมือเป็นลวดลายหลักภายในภาพ เน้นรูปทรงจากธรรมชาติ คือ ดอกไม้ และนก ซึ่งให้ความรู้สึกที่สดชื่น สดใส ดูสนุกสนาน ซึ่งได้ใช้ผ้าสีดำสนิทเป็นพื้นหลังเพื่อขับให้สีของผ้าทอมือเด่นชัดขึ้น และทำให้เห็นรูปทรงต่างๆ ภายในภาพผลงานได้ชัดเจนมากขึ้น โดยชิ้นนี้ได้มีการใช้ผ้าถุงน่องสีชมพูอ่อนทำเป็นรูปร่างของนก และมีการนำผ้าตาข่ายสีขาวมาใช้เพื่อเพิ่มเติมในส่วนของการสร้างพื้นผิวภายในผลงานให้ดูน่าสนใจมากขึ้น มีการใช้ไหมปักผ้าเดินเส้นไล่เฉดสีเป็นรายละเอียดในส่วนต่างๆ เพื่อเพิ่มรายละเอียดของจุดและเส้นในลักษณะต่างๆ ผสมกับการเลือกใช้ลูกปัด เลื่อมสี ในรูปทรงที่แตกต่างกันเพื่อสร้างพื้นผิว (Texture) ให้มีความน่าสนใจมากขึ้น

ผลงานสร้างสรรค์ หมายเลข 03

ภาพที่ 15 “การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ หมายเลข 03”

ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 เซนติเมตร

ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

ผลงานสร้างสรรค์ หมายเลข 03 ผลงานชิ้นนี้แสดงภาพของดอกไม้สีแดงสดที่ได้จากการเลือกใช้ผ้าหัวซิ่นที่มีลวดลายการมัดย้อมเป็นดอกยูมย้อมสีแดงสด แสดงถึงความสดใส ร้อนแรง ผสมผสานร่วมกับผ้าแก้วสีเขียวที่เป็นคู่สีตรงข้าม สร้างสรรค์เป็นรูปทรงจากธรรมชาติ คือ ดอกไม้ ใบไม้ นกและผีเสื้อที่โบยบินในยามค่ำอยู่รอบๆ ดอกไม้อย่างร่าเริง โดยรูปทรงหลักดอกไม้ได้เลือกใช้ผ้าหัวซิ่นสีแดงสดมาเป็นจุดเด่นภายในภาพ เพิ่มความโดดเด่นด้วยการใช้ผ้าสีดำสนิทเป็นสีบรรยากาศของพื้นหลังเพื่อขับให้คู่สีตรงข้ามสีแดงและสีเขียวตัดกันอย่างลงตัว และใช้ผ้าแก้วสีดามาช่างผลักระยะทำให้เกิดเป็นเงาเกิดการทับซ้อนกัน ปักผ้าด้วยไหมเป็นรูปทรงของนก และผีเสื้อ เพิ่มเติมด้วยการใช้ไหมดินทองสีรุ้ง ลูกปัด และเลื่อมมาตกแต่งเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความระยิบระยับในยามค่ำคืน

ผลงานสร้างสรรค์ หมายเลข 04

ภาพที่ 16 “การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์ หมายเลข 04”

ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 เซนติเมตร

ที่มา : ขวัญจิรา เจียนสกุล , 2563

ผลงานสร้างสรรค์ หมายเลข 04 ผลงานชิ้นนี้แสดงภาพของรูปทรงบ้านที่เป็นจุดเด่นหลักอยู่ตรงกลางของภาพที่ได้มาจากลวดลายของผ้าตีนชันทอมือ ที่มีสีหลักเป็นสีม่วงและสีแดงในโทนมืดครีมนึ่ง มีองค์ประกอบของรูปทรงต่างๆ ในธรรมชาติประกอบกันภายในภาพ ซึ่งชิ้นนี้ใช้ผ้าสีกรมท่าเป็นพื้นหลังคุมโทนสีในยามค่ำคืนแต่ก็ไม่ได้มืดสนิท และสอดแทรกโทนสีที่สดใสด้วยการปักเส้นไหมเป็นรูปทรงของธรรมชาติ ทั้งก้อนเมฆ ดวงดาว สายรุ้ง ดอกไม้ ที่ทับซ้อนและกระจายตัวอยู่รอบๆ ตัวบ้าน และเพิ่มความระยิบระยับด้วยลูกปัดสีเลื่อมให้เกิดพื้นผิวที่มีความแตกต่างและน่าสนใจมากขึ้น

อภิปรายผล

ผลงานการวิจัยในหัวข้อเรื่อง “การสร้างสรรค์ศิลปะสื่อประสมจากลวดลายผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ประเภท รูปแบบ กระบวนการผลิตผ้าทอ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสร้างรูปแบบ เทคนิค วิธีการในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อประสม ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายผ้าทอ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้ผ้าขาวม้าทอมือ และผ้าหัวชันทินกาน ที่เป็นผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ทางตอนบนของอำเภอหล่มสัก มาสร้างสรรค์เป็นผลงานทั้งหมด 4 ชิ้น โดยได้แสดงถึงรายละเอียดในการนำผ้าทอมือที่มีลวดลาย และโทนสีที่แตกต่างกันมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีลำดับขั้นตอน ร่วมกับการใช้หลักทางทัศนศิลป์ สร้างสรรค์รูปทรงกับองค์ประกอบศิลป์ขึ้นมาใหม่ให้เกิดความน่าสนใจ ผ่านมุมมองเฉพาะตนของผู้วิจัย ซึ่งส่วนมากงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับผ้าทอในจังหวัดเพชรบูรณ์จะนำเสนอในรูปแบบของลวดลายผ้าทอในลักษณะต่างๆ วิธีการทอผ้า รวมถึงการพัฒนาลวดลายในการทอผ้า และสรุปผลโดยการนำผ้าทอมาตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกาย การออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลงานวิจัยชิ้นนี้ได้มีการนำเสนอที่แตกต่างออกไปในการนำลวดลายผ้าทอมาเป็นส่วนประกอบหลักในการสร้างสรรค์และนำเสนอในรูปแบบของผลงานศิลปะสื่อประสม

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยได้ข้อเสนอแนะดังนี้ เนื่องจากผ้าทอมือในจังหวัดเพชรบูรณ์ ยังมีอีกหลายรูปแบบ ในหลายอำเภอให้เลือกใช้และศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งในแต่ละอำเภอก็จะมีลวดลาย และขั้นตอนการทอที่แตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ของชุมชนนั้นๆ ซึ่งสามารถต่อยอดนำผ้าทอประเภทต่างๆ มานำเสนอในรูปแบบของงานทัศนศิลป์ได้หลายเทคนิควิธีการ ไม่ว่าจะเป็นงานจิตรกรรม ประติมากรรม สื่อประสม โดยสามารถนำเสนอความงดงามของผ้าทอมือได้หลากหลายรูปแบบ และนอกเหนือจากผลงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการออกแบบผลิตภัณฑ์ การเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ก็สามารถนำสิ่งเหล่านี้ไปพัฒนาในงานวิจัยต่อไปได้ในอนาคตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน และ

เป็นการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ในอำเภอต่างๆ ได้อีกด้วย ซึ่งนำมาต่อยอดพัฒนาผลงานในงานวิจัยครั้งต่อไป และนักศึกษาก็สามารถนำไปต่อยอดในรายวิชาทางทัศนศิลป์ที่เกี่ยวข้องได้ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์. (2550). **เสน่ห์เส้นด้ายภูษาผ้าทอ จังหวัดเพชรบูรณ์**. สืบค้นจาก <https://online.fliphtml5.com/mfrth/eefn/?fbclid=IwAR3MtqtWLSRChErjmdJ94BFYjWwRQcA5aX58wFCoi3TV3FEO0rxv57rA#p=40>
- ดูเอเชีย ข้อมูลการท่องเที่ยว. (2550). **ผ้าทอพื้นเมือง**. สืบค้นจาก <http://www.dooasia.com/thailandinfo/oldcity/phetchabun7.shtml>
- ธนีสร หลักชัย. (2562). **“หัวแดงตีนก่าน” สวมใส่สไตล์ไทหล่ม**. สืบค้นจาก <https://www.artoftraveler.com/2019/01/22/ชิ้นหัวแดงตีนก่าน/>